

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Literatura: Olga Tokarczuk „Profesor Andrews w Warszawie” (fragment)

Olga Tokarczuk „Profesor Andrews w Warszawie”

Następnego dnia, gdy upewnił się, że telefon wciąż nie działa, znalazł czynny mały sklep na swoim osiedlu. [...] Gdy wychodził, przywieźli właśnie chleb i sklep zappełnił się w ciągu kilku minut. Ustawił się w ogonku i sprzedawczynie bez pytania podała mu bochenek; zapłacił i odszedł. Widocznie jednak ciągnęło go do ludzi, pociągał go ciepły tłum ustawiony w długie kolejkowe wężyki, bo nie chciało mu się wracać od razu do ciasnej i pustej kawalerki. Zatrzymał się przy blaszanych stołach ustawionych wprost na chodniku, przed którymi ludzie posłusznie stali w ogonku. Patrzył na ich twarze, szukał wśród nich Goshy, może gdzieś tu była. Ludzie milczeli złowrogo. Byli poważni, spięci, jakby niewyspani. Przytupywali. Najbardziej ponury naród świata. A mimo to przystanął koło nich. Nie, nie dlatego, że ich potrzebował, ale dlatego, że płynęło od nich zwyczajne ludzkie ciepło. Mroźne powietrze topniało od ich oddechów. Patrzył na opatulone sprzedawczynie, które odławiały z wielkich beczek dorodne szare karpie. [...] Ucho profesora Andrewsza złapało melodię tej kantyczki i teraz śpiewało mu w głowie: „Żywą czy na miejscu?”. Profesor mógł się tylko domyślać znaczenia. [...]

Przeszedł go dreszcz. Miał wrażenie, że bierze udział w religijnym rytuale. Zabijanie ryby. „Żywą czy na miejscu?”, te powtarzane słowa hipnotyzowały go. Zapragnął nagle włączyć się w tę okrutną powtarzalność i odejść z martwą rybą w siatce, jak wszyscy. Bezwiednie stanął w ogonku, ale gdy zobaczył mały, czteroosobowy oddział żołnierzy z psem, otrzeźwiał. Zawstydział się nawet. Ludzie w milczeniu odwrócili wzrok od żołnierzy. Patrzyli teraz na własne stopy albo gdzieś w powietrze. Profesor z rozpaczą pomyślał o swoim londyńskim gabinecie, o książkach i ciepłe elektrycznego kominka.

Zadanie 1

Na podstawie znajomości całego utworu przedstaw tytułową postać.

.....

Zadanie 2

Wypisz z zacytowanego fragmentu opowiadania Olgi Tokarczuk trzy różne sformułowania, które informują o czasie akcji w utworze. Na ich podstawie określ czas wydarzeń historycznych przedstawionych w tym opowiadaniu.

.....

Zadanie 3

Dlaczego narrator opowiadając o wydarzeniach posługuje się językiem ezopowym.

.....

Zadanie 4

Na podstawie znajomości całego utworu podaj dwa przykłady świadczące o tym, że dla profesora Andrews miasto stało się labiryntem.

Przykład 1

.....

Przykład 2

.....

Zadanie 5

Na podstawie znajomości całego utworu rozstrzygnij, czy profesor Andrews otrzymał pomoc w decydującym dla niego momencie podczas pobytu w mieście. Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie

.....

Uzasadnienie

.....

Zadanie 6

Na podstawie znajomości całego utworu uzasadnij, że teoria snu jako „papierka lakmusowego rzeczywistości” okazała się nieprzydatna w zaistniałej dla bohatera sytuacji.

.....

Zadanie 7

Na podstawie znajomości całego utworu wskaż, na czym polegała przemiana bohatera.

.....

Zadanie 8

Odwołując się do przytoczonego fragmentu utworu zacytuj zdanie, które wyraża tęsknotę profesora za jego dotychczasowym życiem.

.....

Zadanie 9

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

Utwór Olgi Tokarczuk „Profesor Andrews w Warszawie” to

- A. nowela.
- B. opowiadanie.
- C. reportaż.

Zadanie 10

Dokończ zadanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

Motyw stanu wojennego w literaturze występuje w utworze

- A. „Proszę państwa do gazu” Tadeusza Borowskiego.
- B. „Inny świat” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.
- C. „Raport o stanie wojennym” Marka Nowakowskiego.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

Profesor Andrews to przedstawiciel jednej ze szkół psychologicznych w Londynie, który przybył do Warszawy, aby wziąć udział w wykładach i seminariach.

Zadanie 2

„telefon wciąż nie działa”, „czterooosobowy oddział żołnierzy z psem”, „zabijanie ryby”. Akcja toczy się w grudniu, przed Bożym Narodzeniem podczas stanu wojennego.

Zadanie 3

Narrator opowiadając o wydarzeniach posługuje się językiem ezopowym, bo nie chce mówić wprost o przedstawionej sytuacji, unika bezpośrednich określeń (stan wojenny), tak jakby chciał uniknąć cenzury.

Zadanie 4

Przykład 1: W Warszawie nikt nie znał języka angielskiego, toteż profesor nie mógł nawiązać kontaktu przez co czuł się zagubiony.

Przykład 2: Profesor nie zna topografii miasta, toteż błądzi ulicami w poszukiwaniu ambasady brytyjskiej.

Zadanie 5

Rozstrzygnięcie, Tak, profesor Andrews otrzymał pomoc w decydującym dla niego momencie podczas pobytu w mieście.

Uzasadnienie: Mężczyzna odgarniający śnieg zaprasza profesora do swojego mieszkania, częstuje herbatą, a następnie zawozi taksówką do ambasady brytyjskiej.

Zadanie 6

Sen okazał się błędnym proroctwem, bo wrona, która przyśniła się profesorowi, nie była przepowiednią czegoś dobrego. W stanie wojennym wrona kojarzyła się Polakom z WRON-ą (Woskową Radą Ocalenia Narodowego), czyli represjami skierowanymi wobec narodu.

Zadanie 7

Przemiana bohatera została zainspirowana sytuacją, z którą musiał się zmierzyć. Na początku był osobą pewną siebie, potem stawał się coraz bardziej zagubiony i zdezorientowany.

Zadanie 8

„Profesor z rozpaczą pomyślał o swoim londyńskim gabinecie, o książkach i ciepłe elektrycznego kominka”.

Zadanie 9

B

Zadanie 10

C